

Wymagania edukacyjne z historii na poszczególne stopnie kl. VI

(Program nauczania „Wczoraj i dziś”)

Dopuszczający:

- zna polskie symbole narodowe
- podaje datę wybuchu powstania listopadowego i styczniowego, określa czas trwania tych zrywów
- przedstawia cele, jakie przyświecały powstańcom listopadowym i styczniowym
- zaznacza na osi czasu daty: 1795, 1797, 1807, 1914, 1918, 1939, 1944, 1945, 1989
- wyjaśnia znaczenie terminów: rusyfikacja, germanizacja
- zna postacie Bolesława Prusa, Henryka Sienkiewicza, Stanisława Wyspiańskiego, Jana Matejki, Stanisława Moniuszki oraz Heleny Modrzejewskiej dla rozwoju polskiej kultury
- omawia zasługi postaci, które przyczyniły się do odzyskania przez Polskę niepodległości: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego i Ignacego Jana Paderewskiego
- zna oficjalną nazwę państwa polskiego w latach 1918–1939
- wie, że 11 listopada 1918 roku Polska odzyskała niepodległość
- wskazuje na mapie granice II Rzeczypospolitej oraz wymienia jej sąsiadów
- rozwija skrót ZSRR
- wie, kim byli Adolf Hitler i Józef Stalin
- zaznacza na osi czasu datę podpisania traktatu wersalskiego
- podaje daty wybuchu II wojny światowej oraz ataku ZSRR na Polskę
- wyjaśnia znaczenie terminów: Polskie Państwo Podziemne, Armia Krajowa, powstanie warszawskie, sabotaż, mały sabotaż
- rozwija skrót AK
- wskazuje na mapie państwa, które dokonały agresji na Polskę we wrześniu 1939 roku
- wie, co oznacza skrót PRL
- wskazuje realia życia w Polsce czasów komunistycznych
- rozumie termin opozycja demokratyczna
- wskazuje na mapie granice Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i wymienia jej sąsiadów
- określa, od kiedy państwo polskie jest nazywane III Rzeczpospolitą
- podaje oficjalną nazwę państwa polskiego

- określa rodzinę jako podstawową grupę społeczną
- wyjaśnia znaczenie terminu Unia Europejska, integracja europejska
- odnajduje na mapie państwa sąsiadujące z Polską oraz województwo, w którym mieszka
- rozpoznaje symbole Unii Europejskiej: flagę i hymn („Ode do radości”)
- umieszcza na osi czasu datę wstąpienia Polski do Unii Europejskiej
- wymienia korzyści i zagrożenia wynikające z korzystania z mediów elektronicznych
- omawia podstawowe problemy krajów Trzeciego Świata

Dostateczna:

- wymienia wydarzenia z historii Polski, do których nawiązuje tekst „Mazurka Dąbrowskiego”
- wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja, emigracja
- wie, czym była Wielka Emigracja, zna jej przedstawicieli
- tłumaczy, na czym polegała walka partyzancka, wojna podjazdowa
- podaje przykłady represji zastosowanych wobec Polaków po klęsce powstań narodowych
- wymienia przyczyny i skutki powstania listopadowego oraz styczniowego
- wskazuje na mapie miejsca ważniejszych bitew stoczonych w trakcie powstania listopadowego i styczniowego
- zna przyczyny wybuchu strajku polskich dzieci we Wrześni, zna postać Michała Drzymały ;
- wymienia dokonania Marii Skłodowskiej-Curie ;
- zaznacza na osi czasu datę strajku polskich dzieci we Wrześni ;
- opowiada na podstawie tekstu źródłowego o prześladowaniach polskich uczniów w zaborze rosyjskim oraz pruskim ;
- zna pojęcia autonomia, autonomia galicyjska ;
- wie, kogo nazywa się Orłętami Lwowskimi - wyjaśnia znaczenie terminów: parlament, partia, opozycja, konstytucja ;
- odszukuje informacje o zasługach Józefa Piłsudskiego i Romana Dmowskiego dla państwa polskiego ;
- porównuje koncepcje Józefa Piłsudskiego i Romana Dmowskiego dotyczące odzyskania niepodległości przez Polskę ;
- zaznacza na osi czasu okresy trwania powstania wielkopolskiego i powstań śląskich oraz datę Bitwy Warszawskiej ;
- zaznacza na osi czasu daty: uchwalenia konstytucji marcowej, kwietniowej oraz zamachu majowego
- prezentuje postać Józefa Piłsudskiego
- wyjaśnia znaczenie terminów: totalitaryzm, propaganda, łagier ;

- wymienia żądania wysuwane przez Hitlera wobec Polski pod koniec 1938 roku ;
- podaje datę zawarcia paktu Ribbentrop-Mołotow i tłumaczy, czego dotyczył ten dokument ;
- omawia na podstawie tekstu źródłowego, w jaki sposób prześladowano Żydów w nazistowskich Niemczech ;
- wymienia ważne wydarzenia, które rozegrały się podczas kampanii wrześniowej: obronę półwyspu Westerplatte, obronę Poczty Polskiej w Gdańsku, bitwę nad Bzurą, bitwę pod Kockiem, obronę Warszawy ;
- wyjaśnia znaczenie terminów: kampania wrześniowa, wojna totalna, internowanie ;
- podaje miejsca i daty najważniejszych bitew II wojny światowej, w których brały udział polskie formacje wojskowe ;
- opisuje sytuację Polaków na terenach okupowanych przez III Rzeszę i ZSRR z użyciem terminów: okupacja, łapanka, getto, robotnicy przymusowi, eksterminacja ;
- tłumaczy, czym była zbrodnia wołyńska ;
- wyjaśnia, co wydarzyło się w Katyniu ;
- opisuje warunki panujące w gettach w czasie II wojny światowej ;
- wyjaśnia znaczenie terminów: Holokaust, obóz zagłady, Auschwitz-Birkenau ;
- zaznacza na mapie linię podziału ziem polskich między Niemcy a ZSRR ;
- wymienia przyczyny i skutki klęski Polski w kampanii wrześniowej w 1939 roku ;
- tłumaczy, w jaki sposób społeczeństwo polskie walczyło z okupantami ;
- przedstawia przyczyny i skutki wybuchu powstania warszawskiego, podaje ramy czasowe tego wydarzenia ;
- wskazuje na mapie największe getta, hitlerowskie obozy koncentracyjne oraz miejsca na Wschodzie, w których zamordowano polskich oficerów ;
- przedstawia okoliczności objęcia władzy w Polsce przez komunistów ;
- opowiada, w jaki sposób polskie społeczeństwo uczestniczyło w powojennej odbudowie kraju ;
- rozwija skróty: PZPR, UB, MO, ZOMO, SB ;
- wyjaśnia, dlaczego rządy panujące w PRL określa się jako dyktaturę partii komunistycznej ;
- wymienia charakterystyczne cechy gospodarki PRL - omawia rolę, jaką odegrał Kościół katolicki w okresie PRL
- prezentuje zasługi papieża św. Jana Pawła II, Lecha Wałęsy i księdza Jerzego Popiełuszki dla odzyskania przez Polskę suwerenności ;
- podaje datę podpisania porozumień sierpniowych w Gdańsku ;
- wyjaśnia znaczenie terminów: strajk, stan wojenny, internowanie - porównuje granice II Rzeczypospolitej z granicami PRL ;
- omawia przyczyny i skutki powstania NSZZ „Solidarność” ;
- wymienia najważniejsze postanowienia Okrągłego Stołu ;

- omawia rolę, jaką odegrał Tadeusz Mazowiecki w okresie przemian w 1989 roku ;
- wyjaśnia, co oznacza termin wolne wybory ;
- określa w przybliżeniu powierzchnię Polski oraz omawia podział administracyjny kraju ;
- zna datę uchwalenia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej ;
- tłumaczy, w jakich dziedzinach życia przejawia się demokratyczny charakter państwa polskiego ;
- wymienia najważniejsze organy władzy państwowej w Polsce: prezydenta RP, premiera i Radę Ministrów, Sejm i Senat, sądy (trójpodział władzy) ;
- rozumie, w jakim celu powołano urzędy Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Dziecka ;
- podaje daty powstania Unii Europejskiej oraz wstąpienia Polski w jej struktury ;
- tłumaczy, co oznacza termin: integracja europejska ;
- ocenia znaczenie wyborów z 4 czerwca 1989 roku w procesie przemian demokratycznych w Polsce ;
- wskazuje na mapie państwa europejskie, które powstały lub odrodziły się po upadku komunizmu ;
- przedstawia przyczyny i skutki wstąpienia Polski do UE ;
- podaje zasady, których powinni przestrzegać użytkownicy internetu ;
- omawia skutki postępu technicznego we współczesnym świecie ;
- na podstawie tekstu źródłowego wymienia skutki niszczenia środowiska naturalnego ;
- na podstawie tekstu źródłowego podaje zasady bezpiecznego korzystania z internetu ;

Dobry:

- wie kiedy oraz w jakim celu powstały Legiony Polskie ;
- tłumaczy, kim był Józef Wybicki, gen. J. H. Dąbrowski ;
- zna najważniejsze wydarzenia z okresu wojny polsko-rosyjskiej w 1831 roku ;
- wyjaśnia znaczenie terminów: manifestacja, branka, katorga ;
- wymienia przyczyny manifestacji patriotycznych Polaków w 1861 roku ;
- wie, kim był Romuald Traugutt ;
- określa, dlaczego powstanie listopadowe zakończyło się klęską ;
- opowiada o represjach stosowanych wobec Polaków przez władze carskie po upadku powstań narodowych ;
- charakteryzuje sposób walki w czasie powstania styczniowego ;
- tłumaczy, czym były rugi pruskie, kulturkampf, Hakata ;
- wie, jaką rolę odegrał Michał Drzymała w walce z germanizacją ;

- omawia zasługi Ignacego Łukasiewicza dla rozwoju polskiego przemysłu naftowego ;
- omawia na podstawie zebranych informacji rozwój polskiej kultury pod zaborami ;
- wyjaśnia, na czym polega symboliczne znaczenie postawy Michała Drzymały oraz strajku dzieci we Wrześni ;
- omawia proces uprzemysłowienia w XIX wieku ;
- rozróżnia emigrację polityczną i zarobkową ;
- wyjaśnia znaczenie terminów: państwa centralne, ententa, traktat wersalski, front, wojna pozycyjna ;
- wie, kim byli bolszewicy ;
- zna nowe rodzaje broni użytych podczas I wojny światowej ;
- wymienia czynniki, które zadecydowały o odzyskaniu niepodległości przez Polskę ;
- wyjaśnia, w jakich okolicznościach Polacy odbudowywali swoje państwo po zakończeniu I wojny światowej ;
- wymienia postanowienia traktatu wersalskiego dotyczące sprawy polskiej ;
- omawia proces kształtowania się granic II Rzeczypospolitej oraz wymienia wydarzenia, które zadecydowały o zasięgu terytorialnym Polski ;
- wyjaśnia znaczenie terminów: plebiscyt, Wolne Miasto Gdańsk ;
- tłumaczy, na czym polegał ustrój utrwalony w Polsce przez konstytucję z 1921 roku ;
- wskazuje na wielonarodowy charakter społeczeństwa II Rzeczypospolitej ;
- wymienia mniejszości narodowe i religijne, które zamieszkiwały II Rzeczpospolitą ;
- odnajduje na mapie państwa centralne oraz kraje należące do ententy ;
- omawia, jak kształtowały się granice Polski w latach 1918–1922, oraz wskazuje na mapie najważniejsze zmiany terytorialne;
- ocenia znaczenie zwycięstwa w wojnie polsko-bolszewickiej dla odrodzonej Rzeczypospolitej ;
- opowiada o problemach i sukcesach gospodarczych II Rzeczypospolitej ;
- wymienia najważniejsze zmiany terytorialne, jakie dokonały się w Europie po I wojnie światowej ;
- tłumaczy znaczenie terminów: nazizm, rasizm, obóz koncentracyjny, Hitlerjugend, ograniczenie praw obywatelskich, III Rzesza ;
- rozumie, dlaczego nazistom udało się zdobyć władzę w Niemczech ;
- wyjaśnia, w jaki sposób Adolf Hitler umacniał swoją władzę - wyjaśnia, w jaki sposób Hitler łamał postanowienia traktatu wersalskiego ;
- rozumie, jakie zagrożenie dla Rzeczypospolitej wynikało z zawarcia przez Niemcy i ZSRR paktu Ribbentrop-Mołotow ;
- wskazuje na mapie miejsce podpisania traktatu wersalskiego oraz państwa, które powstały w Europie po I wojnie światowej ;

- ocenia sposób sprawowania władzy przez Józefa Stalina ;
- opisuje na podstawie tekstu źródłowego warunki panujące w łagrach ;
- wskazuje na mapie państwa, które w okresie międzywojennym padły ofiarą zaborczej polityki nazistowskich Niemiec ;
- tłumaczy na podstawie tekstu źródłowego, jakie było stanowisko Polski wobec żądań, które wysunął Hitler w 1939 roku ;
- wie, kim byli: Władysław Raczkiewicz, gen. Władysław Sikorski, gen. Franciszek Kleeberg, mjr Henryk Dobrzański „Hubal”, Stefan Starzyński ;
- podaje daty ataku III Rzeszy na ZSRR oraz agresji Japonii na Stany Zjednoczone ;
- wyjaśnia znaczenie terminów: inwazja, państwa osi, alianci, koalicja antyhitlerowska, Pearl Harbor ;
- wyjaśnia, kim byli: gen. Stanisław Sosabowski, gen. Władysław Anders, gen. Stanisław Maczek, gen. Zygmunt Berling ;
- podaje dokładną datę zakończenia II wojny światowej w Europie ;
- podaje datę wybuchu powstania w getcie warszawskim ;
- wie, kim był Janusz Korczak, Ireny Sendlerowej ;
- wyjaśnia, na czym polegała działalność „Żegoty” - opowiada o przebiegu kampanii wrześniowej ;
- opisuje na podstawie tekstu źródłowego przygotowania Polaków do obrony Grodna przed atakiem Armii Czerwonej ;
- wskazuje na mapie państwa, które padły ofiarą niemieckiej agresji po 1939 roku, oraz kraje będące sojusznikami III Rzeszy ;
- wskazuje na mapie państwa zajęte przez Armię Czerwoną w latach 1944–1945 ;
- omawia udział Polaków w walkach na frontach II wojny światowej ;
- wyjaśnia, w jaki sposób Polacy pomagali Żydom w czasie okupacji ;
- podaje datę uchwalenia konstytucji PRL - tłumaczy, dlaczego w historii Polski lata 1944–1956 są określane jako „czasy stalinowskie” ;
- wyjaśnia, dlaczego bojowników podziemia niepodległościowego określa się jako Żołnierzy Wyklętych ;
- podaje daty najważniejszych protestów Polaków przeciw władzy komunistycznej w latach 1956, 1970, 1976 i 1980 - wymienia zasługi kardynała Stefana Wyszyńskiego ;
- opisuje warunki życia Polaków w czasie stanu wojennego ;
- wskazuje na mapie państwa europejskie, które w okresie zimnej wojny należały do NATO oraz do Układu Warszawskiego ;
- umieszcza na osi czasu daty powstania PZPR oraz uchwalenia konstytucji PRL ;

- zaznacza na osi czasu daty protestów społecznych w PRL - charakteryzuje na podstawie tekstu źródłowego politykę władz komunistycznych wobec opozycji demokratycznej w Polsce ;
- podaje nazwisko pierwszego prezydenta Polski wybranego w wyborach powszechnych ;
- wskazuje, w jaki sposób uczniowie mogą wpływać na organizację życia szkoły ;
- podaje przykłady instytucji, do których można się zwrócić w przypadku łamania praw dziecka ;
- wyjaśnia znaczenie terminów: gospodarka wolnorynkowa, prywatyzacja, bezrobocie ;
- wymienia skutki emigracji zarobkowej Polaków - przedstawia rolę, jaką w procesie integracji europejskiej odegrał Robert Schuman ;
- określa, ile państw należy do Unii Europejskiej ;
- omawia działania podejmowane przez państwa członkowskie UE w celu integracji gospodarczej, rozwoju regionalnego i ochrony środowiska ;
- przedstawia najważniejsze wydarzenia w procesie integracji Polski z UE ;
- przedstawia przyczyny i skutki obrad Okrągłego Stołu ;
- wskazuje fragmenty Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, które świadczą o demokratycznym charakterze państwa polskiego ;
- wyjaśnia, na czym polegają prawa i obowiązki obywateli RP ;
- tłumaczy, jakie są zadania Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Dziecka ;
- wyjaśnia, na czym polegały reformy gospodarcze w Polsce po upadku komunizmu ;
- tłumaczy, na czym polega polityka otwartych granic w Unii Europejskiej ;
- wymienia korzyści oraz obowiązki i ograniczenia wynikające z członkostwa Polski w Unii Europejskiej ;
- podaje daty najważniejszych wydarzeń związanych z podbojem kosmosu ;
- wie, kim był Jurij Gagarin ;
- określa, w jaki sposób katastrofy ekologiczne wpływają na zanieczyszczenie środowiska naturalnego ;
- rozumie, czym jest kultura masowa ;
- tłumaczy, dlaczego współczesny świat określa się jako „globalną wioskę” ;
- wymienia nazwy organizacji, które niosą pomoc mieszkańcom krajów Trzeciego Świata lub działają w obronie praw człowieka ;
- opowiada o tym, co wydarzyło się w Nowym Jorku 11 września 2001 roku ;
- wskazuje na mapie świata obszary, na których odsetek ludzi cierpiących głód jest najwyższy, oraz tereny, na których jest on najniższy ;
- wskazuje na mapie świata regiony, w których wybuchają współcześnie najwięcej konfliktów zbrojnych ;

Bardzo dobry:

- wie, czym była rewolucja francuska ;
- prezentuje postać Napoleona Bonapartego ;
- podaje datę powstania Księstwa Warszawskiego, granice Księstwa oraz przyczyny upadku ;
- wie, że podczas powstania listopadowego sejm podjął uchwałę o barwach narodowych ;
- tłumaczy, jakie decyzje dotyczące ziem polskich podjęto na kongresie wiedeńskim ;
- wymienia miejsca najważniejszych bitew stoczonych podczas powstania listopadowego ;
- wyjaśnia znaczenie terminów: romantyzm, emisariusz ;
- wie, co wydarzyło się w Europie w 1848 roku ;
- tłumaczy na podstawie tekstu źródłowego, na czym polegała rola gen. Jana Henryka Dąbrowskiego w tworzeniu Legionów Polskich ;
- interpretuje tekst „Mazurka Dąbrowskiego” ;
- ocenia, jakie znaczenie dla dążeń niepodległościowych Polaków miała klęska Napoleona w wojnie z państwami zaborczymi ;
- wyjaśnia sens tekstu pieśni „Boże, coś Polskę” ;
- wskazuje na mapie obszary, na których podczas powstania styczniowego toczyły się walki partyzanckie ;
- wymienia sposoby walki Polaków z germanizacją i rusyfikacją ;
- zna zasługi Hipolita Cegielskiego dla rozwoju gospodarczego ziem polskich w XIX wieku ;
- zna odkrycia i wynalazki XIX wieku ;
- zna postacie oraz ich dokonania: Aleksandra Grahama Bella, Tomasza Edisona, Ludwika Pasteura i Wilhelma Roentgena ;
- wyjaśnia, jakie były zasługi Eugeniusza Kwiatkowskiego dla rozwoju polskiej gospodarki ;
- tłumaczy, jakie znaczenie dla II Rzeczypospolitej miała budowa portu w Gdyni oraz utworzenie Centralnego Okręgu Przemysłowego ;
- wskazuje na mapie Europy obszary, na których toczyły działania wojenne podczas I wojny światowej ;
- rozpoznaje nowe rodzaje broni, które zastosowano w trakcie wojny 1914–1918 - wymienia przyczyny i skutki zamachu majowego ;
- wskazuje na mapie najważniejsze ośrodki przemysłowe w międzywojennej Polsce ;
- tłumaczy, kim był Józef Beck ;

- umieszcza na osi czasu daty przyłączenia Austrii do III Rzeszy oraz rozbioru Czechosłowacji ;
- ocenia stanowisko polskich władz wobec żądań hitlerowskich Niemiec ;
- wymienia najważniejsze działania wojenne prowadzone w Europie w latach 1940–1942 ;
- tłumaczy, w jaki sposób upamiętnia się osoby, które pomagały Żydom w czasie II wojny światowej ;
- ocenia, jakie znaczenie dla przebiegu II wojny światowej miało przyłączenie się Stanów Zjednoczonych i Związku Radzieckiego do walki po stronie aliantów ;
- zaznacza na osi czasu daty: ataku III Rzeszy na ZSRR, bitwy pod Kurskiem, inwazji na Normandię, kapitulacji Niemiec i Japonii ;
- ocenia postawy, jakie przyjmowali Polacy wobec losu Żydów w trakcie II wojny światowej ;
- przedstawia formy oporu Polaków przeciwko komunistycznej władzy ;
- wyjaśnia na podstawie tekstu źródłowego, czym była żelazna kurtyna ;
- wymienia przyczyny strajków w 1980 roku ;
- wyjaśnia, na czym polegały prześladowania opozycji demokratycznej w czasach komunistycznych ;
- przedstawia najważniejsze wydarzenia, jakie rozegrały się w Europie z lat 1989–1992: upadek muru berlińskiego, zjednoczenie Niemiec, rozpad ZSRR i rozpad Jugosławii ;
- wymienia prezydentów III Rzeczypospolitej ;
- rozwija skrót ONZ i określa, czym zajmuje się Organizacja Narodów Zjednoczonych ;
- wyjaśnia, czym była Europejska Wspólnota Gospodarcza, oraz podaje, w którym roku powstała ta organizacja
- podaje przykłady argumentów, które wysuwali zwolennicy i przeciwnicy wstąpienia Polski do Unii Europejskiej
- określa, jakie znaczenie dla Polaków miało przystąpienie Rzeczypospolitej do strefy Schengen ;
- ocenia, jakie znaczenie miało uchwalenie Powszechnej deklaracji praw człowieka ;
- wymienia na podstawie informacji uzyskanych z różnych źródeł (np. w trakcie rozmów z osobami starszymi) najistotniejsze problemy współczesnej Polski ;
- opowiada o początkach integracji europejskiej ;
- omawia na podstawie mapy etapy poszerzania wspólnoty europejskiej o kolejne państwa ;
- omawia działania, które są podejmowane w celu ograniczenia zanieczyszczenia środowiska ;
- wskazuje na zagrożenia, jakie dla międzynarodowego pokoju stwarza terroryzm ;

Celujący:

- przygotowanie dodatkowych referatów, prezentacji multimedialnych, wypracowań - udział w konkursach przedmiotowych - recenzja z przeczytanej lektury historycznej ;